

Consell Comarcal
Berguedà

El Berguedà
terra de futurs

MANIFEST EN FAVOR DE LA CREACIÓ D'UN PARC NATURAL A L'ALT BERGUEDÀ

Preàmbul

Al llarg dels darrers anys els espais naturals de l'Alt Berguedà s'han consolidat com a oferta de proximitat de lleure i de contacte amb la natura per a milers de persones. La pressió antròpica que pateix avui dia és preocupant, i va en augment degut a la promoció social i econòmica de la comarca, encarada al turisme de natura. Aquest augment ha fet sorgir la necessitat d'incrementar la protecció d'aquests espais adoptant una figura de protecció de rang superior als actuals.

Aquesta proposta està fomentada en el consens dels ens locals implicats (Ajuntaments de Cercs, de Fígols i de Vallcebre i el Consell Comarcal del Berguedà) per declarar la major part dels seus termes municipals com a Parc Natural de la Diputació de Barcelona d'acord amb la Llei d'Espais Naturals (12/1958 de 13 de juny).

El Berguedà, juntament amb la comarca de l'Anoia, és la única comarca de la província de Barcelona sense tenir dins el seu territori un Parc natural.

La voluntat de la creació d'aquest Parc Natural, motivada en els seus singulars valors, justifica la present proposta pels següents motius:

1.- Històrics.

L'Alt Berguedà ja apareix amb sectors protegits a partir de l'aprovació del Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN), aprovat l'any 1992 com a instrument de planificació de nivell superior que estructura el sistema d'espais protegits de Catalunya i integra aquest sistema dins del conjunt del territori, ja que el PEIN és un pla territorial sectorial enquadrat dins del Pla territorial de Catalunya (1995).

Al Berguedà disposem de diferents PEINs, Paratges Naturals d'Interès Nacional, i diverses figures de la Xarxa 2000 (ZEPA i ZEC). El futur Parc Natural a l'Alt Berguedà comprendria part del PEIN Rasos de Peguera-Serra d'Ensià catalogat com a Espai d'Interès Natural, Xarxa Natura 2000: Zones Especials de Conservació (ZEC) i Zones Especials de Protecció per a les Aus (ZEPA) declarat com espai protegit al 1987.

2.- Socials.

La ciutadania, les associacions, pagesia i ramaderia i les entitats implicades en la conservació i divulgació d'aquest territori, han percebut aquest espai natural com un espai singular que s'ha conservat al llarg dels anys sense estar protegit. Per això es fa la proposta de la creació del parc Natural; perquè no ha patit una acció antròpica moderna i ha estat sense modificar-se durant segles.

Consell Comarcal
Berguedà

El Berguedà
terra de futurs

3.- Dimensions.

La mida i la forma són factors importants a l'hora de determinar el potencial d'un Parc Natural com a reservori de biodiversitat. En aquest aspecte, cal observar que l'espai natural a protegir és un espai pre-pirinenc meridional oriental que pertany a l'Alt Berguedà, un espai natural molt extens proper al nucli metropolità de Barcelona, un espai on conviuen més de tres milions de persones.

El Parc Natural contempla disposar del terme municipal de Vallcebre, exceptuant la zona urbana i urbanitzable, el terme municipal de Figols, exceptuant la zona urbana i urbanitzable i el terme municipal de Cercs, limitant a la part Est amb els diferents nuclis poblacionals, sense arribar al Pantà de la Baells, al Sud pel límit municipal amb Berga, exceptuant la part situada al Sud del Pantà de la Baells i a l'Est i Nord amb el seu terme municipal. En una futura ampliació poden quedar afectades fins 40.000 Ha.

4.- Econòmics.

La creació d'un Parc Natural a l'Alt Berguedà més enllà de crear un espai natural protegit amb una figura superior de protecció a d'altres ja existents a la zona, donarà protecció a diverses pràctiques agrícoles i ramaderes que existeixen a la zona afectada, creant una protecció per aquestes formes productives del sector primari.

S'ha de tenir en compte que una de les funcions de la creació d'un Parc Natural, a part de la conservació del patrimoni, és la de desenvolupament econòmic. Aquesta figura permet reforçar econòmicament als ajuntaments, ja que rep ingressos per ser part del Parc natural, permet reordenar l'economia local. Pertànyer a un Parc Natural dona gran quantitat de recursos als ens municipals i crea sinèrgies entre el parc i els ajuntaments per dotar-los de recursos per tal d'implementar les polítiques de protecció i de desenvolupament econòmic local.

A més permetrà el seu desenvolupament amb l'extensió i consolidació de diferents pràctiques avui dia minoritàries i en perill de desaparèixer, com poden ser la neteja de bosc amb ramaderia a nivell extensiu, donant qualitat als productes i fixant feina en un territori amb un elevat índex de despoblament.

Aquesta figura de protecció també permetrà regular l'accés al medi natural de tal forma que al sector de serveis pugui tenir un increment amb la conseqüent fixació de població al territori.

4.- Biodiversitat.

La varietat de sòls, les característiques bioclimàtiques i les peculiars condicions del medi físic i ambientals condicionen les espècies que hi viuen, fent que aquestes presentin adaptacions peculiars per sobreviure. És un dels espais més notables dins l'àrea meridional del Prepirineu oriental, ja que recull una gran diversitat de paisatges i hàbitats. Un dels factors que el caracteritza millor és el de constituir un dels límits més meridionals a Catalunya de la vegetació alpina. S'hi localitzen comunitats i espècies vegetals que difícilment es troben a les altres serres de la mateixa zona com la *genciana*

Consell Comarcal
Berguedà

El Berguedà
terra de futurs

alpina. Aquest fet propicia l'existència d'una excepcional riquesa en elements naturals. La zona proposada per al Parc Natural disposa d'un gran nombre i superfície de forests públiques de titularitat municipal, està dins l'àmbit d'aplicació del pla de recuperació del Trencalòs (*Gyapetus Barbatus*), té al seu interior diverses Àrees d'Interès Faunístic i Florístic declarades amb una gran varietat de tipus d'habitats d'interès comunitari. Aquesta proposta té diverses espècies arbòcoles i zones diferenciades. A l'estatge montà, hi predomina la roureda de roure martinenc amb boix, amb alguna fageda a les parts obagues. Les pinedes de pi roig ocupen una gran extensió. Cal assenyalar la presència, al vessant obac de la serra, de pinedes de pi negre amb neret. Per damunt dels boscos, s'hi desenvolupen prats i pastures. Les comunitats rupícoles de les roques calcàries també hi són especialment ben representades.

En aquests espai s'hi troben espècies pirinenques com el mussol pirinenc, el gall fer, la marta o la musaranya pirinenca d'aigua, així com quiròpters com el ratpenat gros de ferradura. Entre els amfibis i rèptils es troben elements com el gripau comú, la reineta o la serp de collaret. La fauna invertebrada mostra singularitats, amb espècies endèmiques o rares d'aràcnids i heteròpters, i interessants lepidòpters.

S'ha de tenir en compte que gran part del territori comprès per la proposta de Parc Natural té un índex de connectivitat terrestre ecològica molt alta i existeixen sectors amb biodiversitat funcional molt elevada.

5.- Paisatge i Geologia.

El paisatge que hi podem contemplar és totalment original, singular, catalogat amb una elevada qualitat estètica del paisatge. Es tracta d'un espai pràcticament sense urbanitzar que contrasta amb el paisatge confrontat de la ribera de Llobregat amb una elevada pressió antròpica i acció transformadora del paisatge.

El territori comprès per la proposta del Parc Natural disposa de diferents zones inundables geomorfològicament, té espais d'interès geològic catalogats, com les mines de Vallcebre i el Coll de Fumanya, s'hi ha creat reserves natural fluvials com la de la capçalera del Peguera.

Per la seva geologia, es poden trobar i observar roques Calcàries i Gresos, cosa que facilita l'assentament de certes espècies i que apareguin grans masses d'aigües subterrànies

6.- Patrimoni Cultural.

Malgrat l'aspecte despoblat que ofereix avui dia una part importat de la zona proposada per al Parc Natural, el seu ric patrimoni cultural ens revela una ocupació d'aquest espai intensa i prolongada en el temps. Així, el seu registre arqueològic va des de l'ocupació neolítica fins avui dia.

En els tres municipis proposats, i dins l'àrea escollida per a la creació del Parc Natural, hi ha un gran nombre de patrimoni monumental i arquitectònic amb diferents

Consell Comarcal
Berguedà

El Berguedà
terra de futurs

catalogacions: Com a BCIN podem trobar el Castell de Blancafort a Cercs (Castell termenat documentat el 1166 per primera vegada), el Castell de Peguera a Fígols (en que la documentació més antiga és de la segona meitat del s. XI), el Castell de la Grallera a Vallcebre (que forma part de l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, que apareix documentat des de l'any 1255).

Com a BCIL hi ha multitud d'elements, dels quals destacarem a Fígols l'Església de St. Mateu de Fumanya, la de St. Miquel o el Molí de la Peguera. A Cercs l'Església St. Jordi/Andreu, el Castell Puigarbessós, el Pont de Rabentí o L'Estany. I a Vallcebre el Túnel del telefèric. També hi ha repartides per tot el territori tot un seguit de masies amb la mateixa figura de protecció.

També s'ha de tenir en compte les lcnites de dinosaure del Cretaci superior, a Fígols i Vallcebre, conegudes com Fumanya, la Mina Esquirol, els Cingles del Boixader i la Mina Tumí.

7.- Reconeixement d'una realitat.

L'article 25 de la Llei d'espais naturals defineix els parcs naturals com aquells que presenten valors naturals qualificats, la protecció dels quals es porta a terme amb la finalitat que la conservació sigui compatible amb l'aprofitament ordenat dels recursos i l'activitat dels habitants. Els valors naturals qualificats de les zones proposades entre Cercs, Fígols i Vallcebre són evidents; biodiversitat, paisatge, geologia i patrimoni cultural, que es conserven mentre determinades activitats humanes compatibles són objecte d'ordenació.

8.- Protecció d'espais naturals.

En primer lloc, la declaració de Parc Natural, a més de delimitar de forma definitiva l'espai a protegir, també comportaria una implicació més directa de la Generalitat de Catalunya en la protecció i conservació d'aquest espai natural. Aquesta incorporació reforçaria la gestió del Parc Natural ja que, d'acord amb l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, la Generalitat és l'administració ambiental de Catalunya amb competències no sols sobre la gestió d'espais naturals i d'hàbitats protegits situats a Catalunya, sinó també en la vigilància, el control, la protecció, la prevenció integral i la col·laboració en la gestió del medi ambient.

S'ha de tenir en compte que, entre totes les figures de protecció que hi ha dins l'espai proposat per a la creació del Parc Natural que ja hem esmentat, també s'hi ha de sumar les de Zones Humides catalogades, Zona de protecció per a l'avifauna per reduir els riscos d'electrocució, Zona de protecció per l'alimentació d'espècies d'ocells necròfags d'interès comunitari i Protecció màxima i Alta envers la contaminació lluminosa.

En segon lloc, la declaració de Parc Natural suposaria reforçar l'objectiu de conservació en front de la protecció merament urbanística. I el que és més important, permetria aplicar aquesta llei amb tots els avantatges legislatius i jurídics que comporta per a la conservació i gestió.

Consell Comarcal
Berguedà

El Berguedà
terra de futurs

Ens promotors

- Consell Comarcal del Berguedà
- Ajuntament de Cercs
- Ajuntament de Fígols
- Ajuntament de Vallcebre

Els 3 alcaldes i el president del Consell Comarcal estan d'acord en impulsar aquest Parc Natural, que serà decisió de Diputació de Barcelona si la gestió ha de ser municipal amb el suport de la Diputació o ha de ser de Diputació amb la col·laboració dels ajuntaments i el consell comarcal.

Sr. Jesús Calderer Palau
Alcalde de Cercs

Sr. Lluís Cadena Andreu
Alcalde de Vallcebre

Sr. Antonio García Díaz
Alcalde de Fígols

Sr. Josep Lara Tristante
President del Consell Comarcal
del Berguedà

Sr. Pep Llamas Gironès
Conseller Comarcal de Transició
Econòmica i Seguretat Civil

Febrer de 2021